

Kültür ve Medeniyet

Category: Edebi makalalar, Kitapçı

написано kitapçı | 24 января, 2025

Kültür ve Medeniyet KÜLTÜR VE MEDENİYET

Alman tarihçilerinin dilinde kültür lafı, daha önce mevcut olan medeniyete çok yakın bir mana kazanır. Bununla beraber bir takım ayrılıklar önerilir. Kültür, insanoğlunun fizik dünyaya, fizik çevreye söz geçirmek için sahip olduğu kollektif araçlar bütünüdür. Başka bir deyişle ilim, teknik ve uygulamalarıdır. Medeniyet ise insanın kendini inzibat altına alması, fikirce, ahlakça, ruhça yükselmesi için lüzumlu olan kollektif araçların tümü, güzel sanatlar, felsefe, din ve hukuk gibi...

Ama bunun aksini ileri sürenler de var. Onlara göre, medeniyet toplum yaşayışının maddi ve faydacı amaçlarına hizmet eder, akılcıdır: Emeğin, üretimin, teknolojinin ilerlemesi için gerekli bir akılcılık. Peki kültür, o da toplum yaşayışının daha hasbi, daha manevi yönlerini kucaklar, saf düşüncenin, hassasiyetin, idealizmin meyvesidir.

Bu tekliflerden hangisine katılacağız? İki taraf da hem sayıca birbirine eşit hem de birikim olarak. Amerikan sosyologları ise, belki de beğendikleri Alman sosyologlarına uyararak ikinci anlayışı benimsemiş.

Fakat antropolog ve sosyologların çoğu böyle bir anlayışı lüzumsuz ve karanlık bulmuş. Onlara göre ruhla madde, gönülle akıl, kavramlarla varlıklar arasında böyle bir ikilik kurulamaz. Sosyolog ve antropologların yüzde doksanı "medeniyet" kelimesini kullanmaz, "kültür" kelimesini tercih ederler. Kimine göre bu iki kavram eş anlamlıdır. Kimine göre farklı.

Bu iki kavramı ayıran çağdaş sosyologlara göre, medeniyet kelimesi aralarında yakınlık bulunan veya ortak bir kaynaktan gelen milli kültürler bütününe belirtmek için kullanılmalıdır. Mesela Batı medeniyeti denince Fransız, İngiliz, İtalyan, Amerikan kültürleri anlaşılmalıdır. Yani kültür kavramı belli

bir topluma bağlıdır. "Medeniyet" ise zaman ve mekanda çok daha geniş, çok daha kucaklayıcı bütünler için kullanılmalıdır. Durkheim (Durkheym) ile Mauss, medeniyetten, belli bir sosyal organizmaya bağlı olmayan sosyal olayları anlarlar; bu olaylar milli ülkeleri aşar, belli bir toplumun tarihi ile de sınırlanamaz, milletlerüstü bir hayatları vardır."

Medeniyet kelimesi, ilmi ve teknik gelişme, şehirleşme, sosyal organizasyonun giriftliği bakımından daha ileri bir aşamada bulunan toplumlar için kullanılır. Kelimenin eski anlamı bu idi. Zamanımızda daha çok, sanayileşme, modernleşme, gelişme gibi lafızlar tercih edilmektedir. Medeniyet kelimesinin beraberinde getirdiği değer hükümlerinden sıyrılmanın başka çaresi yoktur.

Cemil MERI. Edebi makalalar